Nr 1350

av herr Eriksson i Arvika
om införande av låga enhetstaxor för lokal kollektivtrafik i hela landet.

För många tätorter i vårt land är en satsning på attraktiva kollektiva transporter alldeles nödvändig om transportservicen skall kunna upprätthållas också för dem som inte har bil. Det är framför allt resorna till och från arbetsplatserna som i större utsträckning skulle behöva företas med kollektiva trafikmedel. Det gäller inom tätorterna men det gäller i lika hög grad pendeltrafiken fram och tillbaka från omkringliggande landsbygd. Om den är tillfredsställande underlättar det för dem som vill eller måste bo kvar på landsbygden.

De försök som gjorts med enhetstaxa för lokaltrafiken uppvisar i allt väsentligt positiva effekter. Det borde därför vara angeläget att närmare studera effekten av de försök som gjorts på några ställen i landet med enhetstaxa inom en region eller inom en kommun för resor med de kollektiva trafikmedlen. I Stockholms län har införts ett månadskort som kostar 50 kr. och som gäller för resa på alla kollektiva trafikmedel inom länet, och i Halmstad har införts ett årskort som kostar 100 kr. och som gäller för kommunens bussar. Även Norrköping och Gävle har infört låg enhetstaxa. De resultat som hittills kunnat presenteras av dessa försök visar att, även om inte någon anmärkningsvärd överströmning skett av bilister till tåg och bussar, antalet resande på de kollektiva trafikmedlen ökat avsevärt. Det innebär att trafikstandarden av resenärerna upplevs som högre därigenom att det ställt sig ekonomiskt fördelaktigt att oftare resa med buss. För Halmstads kommun synes en icke obetydlig intäktsökning bli fallet, beroende på lägre resekostnadsavdrag i självdeklarationen. Det ekonomiska utfallet för busstrafiken är mera svårbedömt. Det torde dock stå klart att någon resultatförsämring inte har blivit fallet.

Motsvarande försök borde göras för kollektivtrafik på landsbygden. För resor inom en kommun eller eventuellt inom en sammanhållen region borde månadskort för t. ex. 50 kr. kunna köpas. Priset bör sättas så lågt att det dels uppfattas som en verklig förbättring för dem som redan nu använder kollektivtrafiken, dels lockar nya trafikantgrupper till kollektivtrafiken. Ett sådant system bör sannolikt kompletteras med ett visst antal garanterade resor in till kommunens tätort för dem som inte nås av de reguljära kollektivtrafiklinjerna. Det kan t. ex. innebära att må-

nadskortet gäller för resa till närmaste tätort en gång per vecka med taxi eller annan reguljär förbindelse.

Skillnaderna i kostnader för lokaltrafiken är f. n. betydande. Den som bor i Stockholms län kan t. ex. för samma pris åka ungefär sex gånger så långt med lokaltrafiken som i Skåne. Samma relationer gäller för större delen av Sverige gentemot Stockholms län.

En komplikation för de kommuner som vill införa en enhetstaxa är att underskottet på kollektivtrafiken blir väsentligt större än den inkomstförstärkning på grund av lägre resekostnadsavdrag, som nämnts ovan. En betydande del av de högre skatteintäkterna tillfaller statskassan. Det kan verka hämmande på kommunernas vilja att införa en enhetstaxa som utifrån sammanlagda samhällsekonomiska skäl är motiverad. Som princip borde därför gälla att den inkomstökning för statens del som härrör från en kommuns beslut att införa låg enhetstaxa borde tillfalla vederbörande kommun.

Mot denna bakgrund finner jag det angeläget att i lämpligt sammanhang sammanställa de hittills vunna erfarenheterna av låg enhetstaxa för lokaltrafiken och undersöka förutsättningarna att inom varje kommun eller större region med statligt stöd införa enhetlig taxa för färd med kollektivtrafikmedel.

Med hänvisning till ovanstående hemställes

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att förutsättningarna för införandet av låg enhetstaxa för färd med kollektivtrafikmedel inom varje kommun eller större region utreds i lämpligt sammanhang.

Stockholm den 26 januari 1973

KARL ERIK ERIKSSON (fp)
i Arvika